14/08/2022

Ο Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης για την Κοίμηση της Θεοτόκου

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

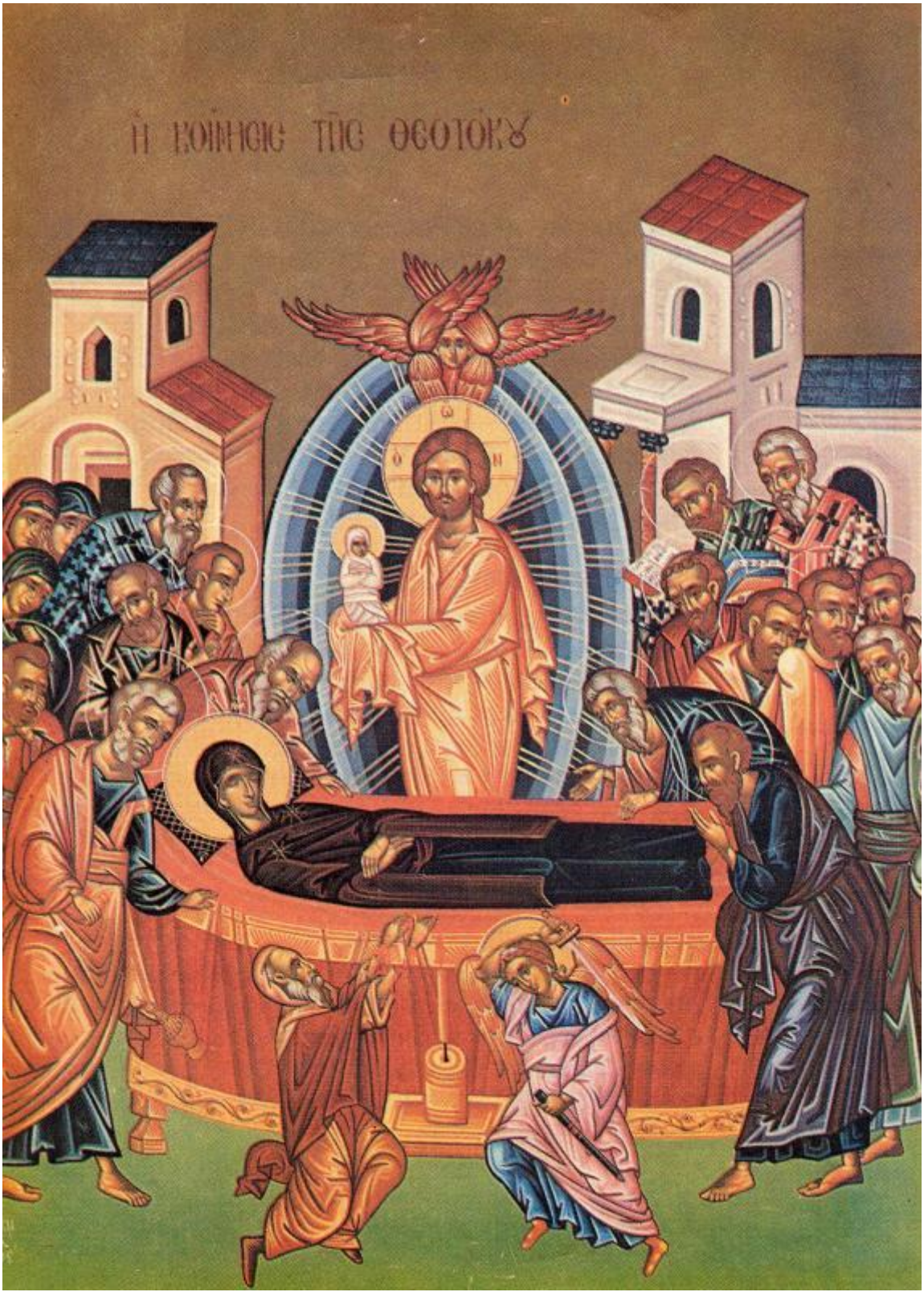

Λόγος Αγίου Θεοδώρου του Στουδίτη στην Κοίμηση της Θεοτόκου:

Τώρα λοιπόν, ενώ έκλεισε τους αισθητούς οφθαλμούς η Θεοτόκος, υψώνει για χάρη μας τους νοητούς, σαν λαμπρούς και μεγάλους φωστήρες που ποτέ ως τώρα δεν βασίλεψαν, για να αγρυπνούν και να εξιλεώνουν τον Θεό υπέρ της σωτηρίας του κόσμου. Τώρα, ενώ στα θεοκίνητα χείλη της σίγησε ο έναρθρος λόγος, αείλαλο ανοίγει το πρεσβευτικό της στόμα υπέρ όλου του γένους. Τώρα, ενώ συνέστειλε τις σωματικές και θεοφόρες της παλάμες, τις υψώνει άφθαρτες προς το Δεσπότη υπέρ ολόκληρης της οικουμένης. Τώρα, ενώ μας απέκρυψε τα ηλιοειδή και φυσικά χαρακτηριστικά της, ακτινοβολεί διά μέσου της σκιαγραφίας της εικόνας της και την παρέχει στο λαό προς ασπασμό ευεργετικό και σχετική προσκύνηση, είτε το θέλουν οι αιρετικοί είτε όχι. Ενώ λοιπόν πέταξε επάνω η πάναγνη περιστερά, δεν παύει να φυλάττει τα κάτω. Ενώ εξήλθε του σώματος, με το πνεύμα της είναι μαζί μας. Ενώ οδηγήθηκε στους ουρανούς, εξοστρακίζει από ανάμεσα μας τους δαίμονες μεσιτεύοντας προς τον Κύριο.

Κάποτε, μέσω της προμήτορος Εύας ο θάνατος εισήλθε και κυρίευσε τον κόσμο· τώρα όμως συναντώντας την μακάρια θυγατέρα εκείνης αποκρούστηκε και κατανικήθηκε από το ίδιο εκείνο μέρος απ’ όπου του είχε δοθεί η εξουσία. Ας χαρεί λοιπόν το γυναικείο φύλο, που αντί ντροπής αποκομίζει δόξα. Ας χαρεί και η Εύα, διότι δεν είναι πια καταραμένη, αλλά έχει να επιδείξει απόγονο της ευλογημένο την Μαρία. Ας σκιρτήσει η κτίση ολόκληρη, καθώς αντλεί μυστικά τα νάματα της αφθαρσίας από την παρθενική πηγή και απαλλάσσεται έτσι από την θανατηφόρα δίψα.

Τέτοια είναι η εορτή που έχουμε σήμερα. Τόσο μεγάλα είναι τα γεγονότα που υμνολογούμε. Αυτά μας χαρίζει η χριστοανθής ρίζα του Ιεσσαί, η ιερόβλαστη ράβδος του Ααρών, ο νοητός παράδεισος του ξύλου της ζωής, ο έμψυχος λειμώνας των παρθενικών αρωμάτων, το ανθισμένο θεογεώργητο αμπέλι του ώριμου και ζωογόνου σταφυλιού, ο υψηλός και επηρμένος χερουβικός θρόνος του Παμβασιλέα, ο οίκος ο γεμάτος από τη δόξα Κυρίου, το άγιο καταπέτασμα του Χριστού, ο φωτεινότατος τόπος της ανατολής, αυτά μας χαρίζει, καθώς κοιμήθηκε σήμερα ειρηνικά και δίκαια. Λέω κοιμήθηκε, όχι όμως και πέθανε. Πέρασε από την γη στον ουρανό, όμως δεν εγκατέλειψε την υπεράσπιση του ανθρώπινου γένους.

Με ποια λόγια λοιπόν να παραστήσουμε το μυστήριο σου; Αδυνατούμε να το σκεφθούμε· είμαστε ασθενείς για να το εκφράσουμε· μας πιάνει ίλιγγος να το περιγράψουμε. Διότι είναι παράξενο και υψηλό και ανώτερο για κάθε διάνοια. Δεν σχετίζεται και δεν ταιριάζει με κάτι άλλο, όπως συμβαίνει με τα υπόλοιπα

πράγματα, έτσι ώστε να είμαστε σε θέση να δώσουμε πρόχειρα τις αποδείξεις από τα γύρω μας πράγματα. Αντίθετα, από τα υπερβατικά και ανώτερα μας κατανοούμε με ευλάβεια όσα αναφέρονται σε σένα, και σε σένα μόνη παραδίδουμε τα υπέρ άνθρωπο. Διότι άλλαξες τη φύση κατά την άρρητη γέννηση. Που άλλου άκουσε κανείς παρθένο να συλλαμβάνει ασπόρως! Ω θαύμα! Τη μητέρα και λεχώνα τη βλέπουμε άφθορη παρθένο, επειδή Θεός ήταν αυτό που γέννησε. Το ίδιο λοιπόν και στη ζωηφόρο κοίμησή σου: με το να είσαι διαφορετική από τους υπολοίπους, μόνη εσύ κατέχεις δικαιολογημένα την αφθαρσία και των δύο (ψυχής δηλ. και σώματος).

Ας μας αφηγηθεί όμως η Σιών τα παράδοξα εκείνης της ημέρας. Είχε λοιπόν συμπληρωθεί το όριο της ζωής. Είχε φθάσει η ώρα του θανάτου. Προγνώρισε σαν μητέρα Θεού η Παναγία τον καιρό της μεταστάσεως. Όταν λοιπόν τα αισθάνθηκε αυτά και τα κατάλαβε, τι μας λέει η παράδοση πως προσευχόταν και παρακαλούσε;

«Έφθασε η ήμερα της εξόδου μου· έφθασε ο χρόνος της εκδημίας μου προς εσένα. Ας παρευρεθούν εδώ αυτοί που θα υπηρετήσουν στον ενταφιασμό μου, Δέσποτα· είθε να σταθούν στο προσκέφαλό μου οι λειτουργοί που θα τελέσουν την κηδεία μου. Και στα μεν χέρια σου να αφήσω το πνεύμα μου, στα δε χέρια των μαθητών σου, για να το ενταφιάσουν, το άψαυστο και θεοδόχο σώμα μου, από όπου ανέτειλες εσύ η αθανασία. Ας παρασταθούν κοντά μου να μου δώσουν χαρά αυτοί που βρίσκονται διεσπαρμένοι στα πέρατα της γης, οι κήρυκες και υπηρέτες του ευαγγελίου σου. Κι αν εσύ ευδόκησες να μετατεθεί ζωντανός ακόμη ο δίκαιος Ενώχ στον ουρανό, γιατί έτσι έπρεπε, και ο Θεσβίτης Ηλίας φανερά να ανυψωθεί με πύρινο άρμα προς άγνωστες χώρες, για να αναμένουν και οι δύο το χρόνο της φρικτής και παμφώτεινης δευτέρας παρουσίας σου, και αν πάλι για μια ανάγκη του Δανιήλ θαυματούργησες, ώστε μέσα σε μια στιγμή ο προφήτης Αββακούμ να μεταφερθεί από την Ιερουσαλήμ στη Βαβυλώνα και πάλι να επιστρέψει, τότε τι σου είναι αδύνατο και μόνο αν το θέλησεις;»

Αυτά μόλις είπε η πανύμνητος, να που κατέφθασε και η δωδεκάδα των αποστόλων, από διαφορετική κατεύθυνση ο καθένας, σαν σύννεφα σπρωγμένα από τις πτέρυγες του Πνεύματος, που ήλθαν και στάθηκαν κοντά στη νεφέλη του φωτός. Τί λέγει λοιπόν εκείνη που έχει τα θεϊκά, τα πολλά, τα μεγάλα ονόματα, φέρνοντας, καθώς ήταν ξαπλωμένη, ένα γύρο το βλέμμα της και αντικρίζοντας αυτούς που ζητούσε;

«Ας αγαλλιάσει η ψυχή μου για τον Κύριο και αυτό θα γίνει για μένα ευφροσύνη και αίνεση και μεγαλείο εκ μέρους όλων των εθνών της γης. Διότι μου συγκέντρωσε τα θεμέλια της Εκκλησίας, μου συνάθροισε τους άρχοντες της οικουμένης, τους θαυμαστούς υπηρέτες της κηδείας μου. (Ω μεγαλοφυές θαύμα! Ω έργο μητρικής

αφοσιώσεως προς τον υιό! Ω δώρο υιικής σχέσεως προς τη μητέρα!). Σαν άλλος ουρανός μου φάνηκε το δωμάτιο, με το να περικλείει μέσα του τους φωστήρες του κόσμου. Ναός Κυρίου φάνηκε η οροφή, που έφερε κοντά μου τους θείους μύστες και Ιερουργούς. Δεν θα μελετήσει πια η συμμορία των Ιουδαίων να πραγματοποιήσει τον εναντίον μου παραλογισμό. Δεν θα οπλίσει πια εναντίον μου το θρασύ του χέρι, για να με φονεύσει το συνέδριο των ιερέων. (Διότι κάποτε το είχαν σχεδιάσει και , μαζί με τον Υιό, θα φόνευαν οι αιμοχαρείς και τη Μητέρα, αλλά απέτυχαν στο σκοπό τους, γιατί τους εμπόδισε άνωθεν η θεία πρόνοια). Μεταβιβάζομαι σε τόπους κατοικίας απαραβίαστους, όπου δεν μπορεί ο εχθρός να εισαγάγει τις παγίδες της κακίας· όπου θα μπορώ να αντικρύσω την τερπνότητα του Κυρίου και να επισκεφθώ το Ναό, εγώ ο παμφώτεινος ναός Του». Και τί είπαν τότε προς αυτήν οι μακάριοι απόστολοι με λόγια είτε δικά τους είτε διαλεγμένα από τα στόματα των προφητών;

«Χαίρε κλίμαξ, που στηρίζεσαι στη γη και φτάνεις στον ουρανό, μέσω της οποίας έγινε η κάθοδος σε μας και η άνοδος προς τους ουρανούς του Κυρίου, κατά το μεγάλο πατριάρχη Ιακώβ».

Χαίρε βάτε με την τόσο παράδοξη μορφή, από την οποία εμφανίστηκε άγγελος Κυρίου σε μορφή πύρινης φλόγας και την οποία ενώ η φωτιά έκαιγε, δεν την κατέκαιε, κατά το μεγάλο θεόπτη Μωϋσή.

Χαίρε ο θεοδέγμων πόκος, από τον όποιο στράγγισε η ουράνια δρόσος, μία λεκάνη γεμάτη νερό, κατά τον θαυμασιώτατο Γεδεών.

Χαίρε πόλις του βασιλέως του μεγάλου, την οποία θαυμάζουν και μεγαλύνουν οι βασιλείς μαζί με τον ασματογράφο Δαυίδ.

Χαίρε η νοητή Βηθλεέμ, ο οίκος του Εφραθά, απ’ όπου εξήλθε ο βασιλιάς της δόξας, για να καταστεί άρχοντας στο λαό του Ισραήλ, του οποίου «αι έξοδοι απ’ αρχής εξ ήμερων αιώνος», όπως λέει ο Μιχαίας ο θειότατος.

Χαίρε το κατάσκιο παρθενικό όρος, από το οποίο εμφανίστηκε ο άγιος του Ισραήλ, κατά τον θεόφωνο Αββακούμ.

Χαίρε λυχνία ολόχρυση και φωτοφόρε, από την οποία έλαμψε στους «εν σκότει και σκιά θανάτου καθήμενους» το απρόσιτο φως της Θεότητος, κατά τη ρήση του θεσπέσιου Ζαχαρία.

Χαίρε το παγκόσμιο ιλαστήριο των ανθρώπων , διά του οποίου σε ανατολή και δύση δοξάζεται στα έθνη το όνομα του Κυρίου και παντού προσφέρεται θυμίαμα στο όνομά Του κατά τον αγιότατο Μαλαχία.

Χαίρε νεφέλη ανάλαφρη, πάνω στην οποία κάθισε ο Κύριος κατά τον ιεροφωνότατο Ησαΐα.

Χαῖρε η ιερά βίβλος των προσταγμάτων του Κυρίου και ο νεοχάρακτος νόμος της Χάριτος, χάριν της οποίας μας έγιναν γνωστά όσα αρέσουν στον Θεό, κατά τον πολυθρήνητο Ιερεμία.

Χαίρε η κλεισμένη πύλη, διά της οποίας ο Κύριος και Θεός του Ισραήλ εισήλθε και εξήλθε κατά τον μεγάλο θεόπτη Ιεζεκιήλ .

Χαίρε το αλατόμητο από χέρι ανθρώπου και υψηλότατο όρος, από το οποίο αποκόπηκε ο ακρογωνιαίος λίθος, κατά τον θεολογικότατο Δανιήλ.

Και ποιος νους να χωρέσει ή ποιος λόγος να αφηγηθεί όσα εκεί έψαλλαν, όσα είπαν, όσα μακάρισαν οι θεολόγοι; Όταν λοιπόν ιερούργησαν ιερώς όσα ταίριαζε και επιτέλεσαν τα άγια αγίως, να που έφθασε και ο Κύριος με τη δόξα της δυνάμεως του και όλη τη στρατιά του ουρανού. Και αόρατα μεν λειτουργούσαν οι ασώματοι, σωματικά δε γίνονταν υμνωδοί της θείας μεγαλειότητας οι απόστολοι. Σύμμεικτη ήταν, αδελφοί μου, η πανήγυρις και ο χορός ουράνιος μαζί και επίγειος — κι ας μη ξενίσει ο λόγος μου καθώς σκιαγραφεί τα θεοπρεπή γεγονότα —αποτελούμενος από Αγγέλους, Αρχαγγέλους, Κυριότητες, Θρόνους, Αρχές, Εξουσίες, Δυνάμεις, τις Χερουβικές και Σεραφικές, αποστόλους, μάρτυρες, δικαίους, άλλους να προτρέχουν, άλλους να προϋπαντούν, άλλους να ηγούνται, άλλους να προηγούνται, άλλους να ακολουθούν και άλλους να παρακολουθούν, και όλους να φωνάζουν χαρμόσυνα με ένα στόμα: «Άσατε τω Κυρίω», «αινέσατε τον Κύριον», «ευλογημένος Κύριος επί δίκαιον όρος το άγιον αυτού» και «ανυψωθήτω ο ουρανός εις το μετέωρον». Ποιος λοιπόν άκουσε ποτέ στον αιώνα τέτοιο εξόδιο, φιλόχριστοι αδελφοί; Ποιος γνώρισε την προπομπή μιας τέτοιας κηδείας; Ποιος κατάλαβε ποτέ μέχρι τώρα τέτοια μετάβαση, σαν κι αυτή που αξιώθηκε η Μητέρα του Κυρίου μου; Και δεν είναι παράξενο. Γιατί ακριβώς και κανένας δεν φάνηκε ποτέ υπέρτερος από αυτήν, που είναι μεγαλύτερη από όλους τους ανθρώπους.

Φρίττει το πνεύμα μου, ω Παρθένε, καθώς βάζω στο μυαλό μου το μεγαλείο της μεταστάσεώς σου. Μένει έκπληκτος ο νους μου, καθώς αναλογίζομαι το θαύμα της κοιμήσεως σου. Δένεται η γλώσσα μου, καθώς πάει να διηγηθεί το μυστήριο της παλινζωΐας σου. Διότι ποιος είναι εκείνος που θα μπορούσε επάξια «να κάνει γνωστούς όλους τους ύμνους σου» ή «να εξιστορήσει όλα τα θαυμάσια σου»;

Ποιος νους υψηγόρος θα ρητορεύσει, ποιά γλώσσα μεγαλόστομη θα μιλήσει, θα έξαγγείλει και θα παραστήσει τα κατά σε, θα αποδώσει τα λόγια σου ή θα σταθεί αντάξια των δικών σου θαυμάσιων, τελετών, πανηγύρεων, εορτών, διηγήσεων, εγκωμίων; Γι' αυτό και επί του παρόντος μυστηρίου η γλώσσα μας αποδεικνύεται αδύνατη, άτονη, αποτυχημένη, αποδοκιμασμένη. Διότι πράγματι υπερέχεις, υπερβάλλεις, υπερτερείς ασυγκρίτως, σε ύψος και μέγεθος από τον ανώτατο ουρανό· σε λαμπρότητα αγνείας, από το ηλιακό φως- σε απόκτηση παρρησίας, από το αγγελικό αξίωμα κάθε άυλης και λογικής υπάρξεως των νοητών και νοερών δυνάμεων.

Αλλά τί επίσημη και λαμπρή— με αγαλλίαση το λέω—η πανήγυρίς σου! Πόσο σημειοφόρος και θαυματουργική η μετάστασή σου! Πόσο ζωοπάροχος και αφθαρτοδώρητος ο ενταφιασμός σου, μητέρα του φωτός! Τώρα όμως που πέρασες τα σύννεφα και ανέβηκες στον ουρανό και μπήκες στα άγια των αγίων «εν φωνή αγαλλιάσεως και εξομολογήσεως», αξίωσε, Θεοτόκε, να ευλογήσεις πλούσια τα πέρατα της οικουμένης. Με τις πρεσβείες σου κάνε εύκρατους τους καιρούς- χάριζε τη βροχή στην ώρα της· κατεύθυνε σωστά τους ανέμους· κάνε τη γη να καρποφορεί· δώρισε την ειρήνη στην Εκκλησία· κράτυνε την Ορθοδοξία· φύλαγε την βασιλεία· απόκρουε τις επιθέσεις των βαρβάρων σκέπαζε ολόκληρο το γένος των Χριστιανών τέλος δε συγχώρησε και τη δική μου τόλμη. Διότι δικός σου είναι αυτός ο λόγος, Μητέρα του Θεού, και συ προφήτευσες μελωδικά εκείνο που θα γινόταν: «Διότι να που από τώρα, είπες, θα με μακαρίζουν όλες οι γενεές» (Λουκ. α' 48). Επειδή λοιπόν δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί ψευδής ο θειος σου λόγος, δέξου κι από μένα τον ανάξιο δούλο σου, αυτή την κατά δύναμη προσφώνηση και «δος μου πάλι την αγαλλίαση που μου χαρίζει, η σωστική σου βοήθεια» (Ψαλμ. 50,14). Με τη δύναμη των πρεσβειών σου στήριξε με μαζί με το συγγενή μου και πνευματικό πατέρα μου και με το ποίμνιο που μου έχουν εμπιστευθεί- εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών, στον οποίον ανήκει η δόξα και η τιμή και το κράτος μαζί με τον παντοκράτορα Πατέρα και το ζωοποιό Πνεύμα, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.